

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 158/07-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť J. Ž. a V. Ž., obaja bytom T., zastúpených advokátkou JUDr. M. K., P., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN - 12 C 273/2002, za účasti Okresného súdu Trnava, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. Ž. a V. Ž. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN - 12 C 273/2002 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Trnava p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. PN - 12 C 273/2002 konať bez zbytočných prietahov.

3. J. Ž. a V. Ž. priznáva finančné zadost'učinenie každému v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiatisíc slovenských korún), ktoré im je Okresný súd Trnava p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je p o v i n n ý uhradiť J. Ž. a V. Ž. trovy právneho zastúpenia v sume 9 860 Sk (slovom deväťtisícosemstošesťdesiat slovenských korún) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. M. K., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. februára 2007 doručená s'ťažnosť J. Ž. a V. Ž., obaja bytom T. (ďalej len „s'ťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. M. K., P., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Okresným súdom Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PN - 12 C 273/2002.

Zo s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovatelia sa žalobným návrhom doručeným okresnému súdu 12. decembra 2002 domáhali proti odporcovi P., so sídlom K. (ďalej len „odporca“), nahradenia vyhlásenia vôle odporcu súdom vo vz'ahu k zmluve o prevode bytu v bytovom dome do ich vlastníctva za regulovanú cenu podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov. Vec je okresným súdom vedená pod sp. zn. PN - 12 C 273/2002.

S'ťažovatelia uviedli, že okresný súd od podania žaloby do podania s'ťažnosti ústavnému súdu, t. j. za viac ako 4 roky nevykonal v merite veci žiadny úkon. Okresný súd nereagoval ani na podanie s'ťažovateľov z 13. júla 2006 označené ako „Žiadosť o riadne

konanie vo veci“. Sťažovatelia sa domnievajú, že konanie vedené okresným súdom je poznačené priet'ahmi ako celok.

Podľa názoru sťažovateľov neodôvodnenými priet'ahmi, ktorými sa konanie „*nezmyselne*“ predlžuje, okresný súd porušuje ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovatelia v tejto súvislosti žiadajú, aby ústavný súd deklaroval porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. PN - 12 C 273/2002, prikázal okresnému súdu, aby v označenom konaní konal bez zbytočných priet'ahov, priznal im finančné zadost'učinenie každému z nich v sume 150 000 Sk a úhradu trov konania v sume 9 860 Sk na účet ich právnej zástupkyne.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 158/07-13 z 21. júna 2007 ju prijal na ďalšie konanie.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci, kde je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním doručeným ústavnému súdu 23. augusta 2007, v ktorom uviedol:

„1. K právnej a skutkovej zložitosti sporu:

Je potrebné uviesť, že spor je skutkovo a právne náročný najmä z toho pohľadu, že má dôjsť k nahradeniu vyhlásenia vôle, k čomu pravdepodobne smeruje úmysel navrhovateľov (doposiaľ z petitu žalobného návrhu nie je zrejmé) je potrebné, aby právny

úkon (napr. zmluva o prevode vlastníctva bytu) bol perfektný z hľadiska hmotno-právnych náležitostí, nezáleží na tom, či bude tento prevzatý do výroku rozsudku súdu, resp. ako taký bude prílohou rozsudku súdu (z petitu taktiež nie je zrejmé, či je prílohou, keďže ako taký hmotno-právny úkon sa nenachádza v spise, resp. nie je identifikovateľný, pričom v petite taktiež nie je obsiahnutý v takej forme, aby pri jeho prevzatí do výroku sudu bol rozsudok vykonateľný).

2. Uvedenie všetkých procesných úkonov až doposiaľ:

K tomuto vec prejednávajúci sudca uvádza, že v období, keď návrh došiel súdu, t. j. 12. 12. 2002 napadlo na v tom čase bývalý Okresný súd Piešťany celkom dvanásť podaní, ktoré boli skutkovo totožné, pričom sa odlišovali len v označení navrhovateľov. Do oddelenia vec prejednávajúceho sudcu napadli štyri veci a zvyšné napadli do oddelení 5 C a 11 C, kde je vo všetkých prípadoch vec prejednávajúcou sudkyňou Mgr. Š. Po zistení uvedenej skutočnosti sa vec prejednávajúci sudca dohodol s kolegyňou Mgr. Š. na tom, že táto začne vo veci s vykonaním procesných úkonov smerujúcich k odstráneniu väd podania navrhovateľov, tak aby podanie nevykazovalo vady, keďže v podobe v akej bolo formulované, nebolo vykonateľné, čo nakoniec skonštatoval aj Krajský súd v Trnave vo svojich viacerých rozhodnutiach. Zároveň táto nariadila znalecké dokazovanie potrebné pre zistenie otázky ceny, za ktorú by mal odporca navrhovateľom byť previesť do vlastníctva, pričom výsledky tohto dokazovania by sa dali použiť aj v tomto konaní (ako listinný dôkaz), ako aj vo všetkých ďalších konaniach, čo by bolo z hľadiska hospodárnosti účelné.

Mgr. Š. rozhodla meritórne vo veciach vedených pod č. k. PN - 11 C 279/02, PN - 5 C 41/02, pričom vo všetkých prípadoch Krajský súd v Trnave prvostupňové rozhodnutia zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Ako vyplýva z rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré Vám v prílohe zasielame, dochádzalo z hľadiska hmotnoprávneho uplatnenia nároku navrhovateľov k rôznym interpretáciám. Z hľadiska zjednotenia v rozhodovacej činnosti, je účelné, aby súd mohol v tomto konaní použiť výsledky dokazovania v uvedených konaniach, v ktorých napriek tomu, že prebieha konanie nebolo doposiaľ vydané právoplatné meritórne rozhodnutie vo veci samej.

Konkrétny procesný úkon súd vykonal dňa 28. 05. 2007, a to keď vyzval navrhovateľov na odstránenie väd podania.

3. Prekážky postupu podľa § 107 a nasl. O. s. p.:

Tu je potrebné uviesť, že vec prejednávajúci sudca mohol využiť z hľadiska vyššie uvedených skutkových tvrdení ust. § 109 ods. 2 O. s. p., avšak v zmysle citovaného ustanovenia nerozhodol.

4. Prietahy, ktoré boli podľa názoru súdu spôsobené sťažovateľmi:

Tu je potrebné uviesť, že doposiaľ, či už v tomto konaní, alebo v ďalších, nebol jednoznačne formulovaný žalobný nárok navrhovateľov, ktorý by bol spôsobilý na jeho prevzatie do rozsudového výroku tak, aby bol tento aj vykonateľný. Aj z rozhodnutí Krajského súdu v Trnave vyplýva, že v podobe v akej je nárok doposiaľ uplatňovaný nie je spôsobilý na jeho prevzatie do výroku rozhodnutia súdu, pričom tento je neustále menený a upravovaný.

5. Prietahy spôsobené súdom:

Je potrebné uviesť, že súd spôsobil prietahy tým, že nerozhodol o prerušení konania, aby nedochádzalo k neefektívnym procesným úkonom, ktoré ako je vidno aj v iných veciach, doposiaľ nesmerovali k právoplatnému meritórnemu rozhodnutiu vo veci samej.

6. Či zistené prietahy sú považované za zbytočné prietahy:

Zistené prietahy je potrebné považovať za zbytočné, je však potrebné poznamenať, že z pohľadu eventuálneho priznania náhrady trov konania potrebných na účelné uplatňovanie práva nesmerovali ani úkony navrhovateľov realizované prostredníctvom ich zástupcu k tomu, aby ich bolo možné považovať v zmysle § 142 ods. 1 O. s. p. za účelné na uplatňovanie práva.

7. Iné okolnosti, ktoré majú vplyv na prietahy v konaní:

Iné okolnosti zistené neboli.“

Vyjadrenie predsedu okresného súdu zaslal ústavný súd právnej zástupkyňi sťažovateľov za účelom prípadného zaujatia stanoviska. Právna zástupkyňa sťažovateľov ústavnému súdu v liste doručenom 4. septembra 2007 oznámila, že „nepovažujeme za potrebné zaujať stanovisko k vyjadreniu predsedu Okresného súdu Trnava zo dňa 16. 08. 2007 a naďalej trváme na podanej ústavnej sťažnosti“.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PN - 12 C 273/2002.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (IV. ÚS 195/02).

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v označenom konaní dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pri uplatnení týchto kritérií však ústavný súd berie do úvahy, že ich aplikácia je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých zistil, že „súd bol celkovo nečinný a od podania žalobného návrhu neuskutočnil v merite vecí žiadne úkony“ (II. ÚS 4/03, II. ÚS 177/03, II. ÚS 244/03).

Ako zo sťažnosti, tak aj z vyžiadaného spisu okresného súdu vyplýva, že od 12. decembra 2002, keď bola vec pridelená zákonnému sudcovi, do 28. mája 2007, keď okresný súd iba vyzval sťažovateľov na odstránenie nedostatkov podania, nebol vo veci vykonaný relevantný procesný úkon a ani po tomto dátume nebolo nariadené ani jedno pojednávanie (okresný súd iba zisťoval, či v obdobnej právnej veci vedenej týmto súdom už bolo ukončené znalecké dokazovanie).

Uvedený postup okresného súdu nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu v § 100 ods. 1 OSP, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Postup okresného súdu predstavuje nečinnosť počas celého obdobia od podania žaloby až doteraz v rozsahu viac ako štyri a pol roka, ktorý ústavný súd hodnotí ako porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3

ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní finančného zadosťučinenia.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. PN 12 C 273/02 konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovatelia žiadajú finančné zadosťučinenie v sume 150 000 Sk pre každého z nich. Uplatňovanú sumu finančného zadosťučinenia sťažovatelia odôvodňujú vysokou mierou neistoty. Podľa názoru sťažovateľov *„nečinnosť okresného súdu, ktorý za viac ako štyri roky od podania žaloby neurobil vo veci žiadny úkon, nemožno ničím ospravedlniť. Spôsobenými prietáhmi v súdnom konaní je ohrozená aj nehnuteľnosť, ktorá si vyžaduje zo strany sťažovateľov zvýšené náklady na údržbu, keďže odporca (vlastník obytného domu) nemá záujem na oprave a údržbe domu“*.

Pri určovaní výšky finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd vzhľadom na zistené zbytočné prietahy v konaní okresného súdu, doterajšiu dĺžku súdneho konania, predmet sporu a povahu veci, čiastočne zohľadňujúc argumentáciu predsedu okresného súdu obsiahnutú v jeho vyjadrení o právnej a faktickej zložitosti veci i nejednoznačnej formulácii žalobného nároku, považoval za odôvodnené priznať každému zo sťažovateľov finančné zadosťučinenie v sume 60 000 Sk. Sťažovateľmi požadovanú sumu finančného zadosťučinenia 150 000 Sk pre každého z nich ústavný súd považuje v okolnostiach prípadu za neprimeranú.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou JUDr. M. K. v konaní pred ústavným súdom. Sťažovatelia požadovali úhradu trov konania v sume 9 860 Sk. Vzhľadom na to, že trovy konania požadované sťažovateľmi neprekračovali sumu podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd ich priznal v sume nimi požadovanej.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2007